

Klachtenummer 2011 Z-23 Door de grootte van de groepen raakt het overzicht verloren, worden de leerlingen onrustig en versterken zij elkaar in hun negatieve gedrag. De school kan hierdoor niet voldoen aan de speciale leerbehoeften van de leerlingen. De ontwikkeling van de leerlingen komt daardoor in didactisch en sociaal emotioneel opzicht in het gedrang. Klacht ongegrond.

Advies LKC RK van 14 december 2011

De grootte van de groepen sluit niet aan op de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen en hun problemen. Er worden ten onrechte geen financiële middelen vrijgemaakt voor voldoende continuïteit in 'meer handen in de klas'. Er is geen achtervang voor leerlingen. De informatieverstrekking aan en de communicatie met de ouders over het Smal experiment passend onderwijs is onvoldoende en onvolledig geweest.

De klacht is ingediend door de heer en mevrouw K1, ouders van twee minderjarige, gewezen leerlingen van de Speciale school voor basisonderwijs de S-school, die door de Stichting X in stand wordt gehouden, en de heer en mevrouw K2, de heer en mevrouw K3, de heer en mevrouw K4, de heer en mevrouw K5, de heer en mevrouw K6, allen ouders. De klacht is gericht tegen: mevrouw A1, directeur van de S-school, de heer A2, adjunct-directeur van de S-school, en de heer A3, algemeen directeur van de Stichting X.

De inhoud van de klacht

Klagers zijn allen ouders van kinderen die in het schooljaar 2010-2011 op de S-school hebben gezeten of in het schooljaar 2011-2012 op die school zitten.

Op de S-school werden tot het schooljaar 2010-2011 alleen leerlingen toegelaten die door de Permanente Commissie Leerlingenzorg geïndiceerd zijn voor het volgen van speciaal basisonderwijs. Vanaf september 2009 is het Smal experiment passend onderwijs ingegaan en is er sprake van Inclusief Onderwijs voor de scholen van de Stichting X. Dat betekent dat alle leerlingen op hun eigen school de zorg en ondersteuning krijgen die nodig zijn. Voor de S-school houdt dat ook in dat leerlingen worden toegelaten die geen indicatie voor speciaal basisonderwijs hebben. Het is de bedoeling dat de S-school in 2014 een regulier bekostigde, levensvatbare basisschool is: er wordt in dat verband gesproken over 'een basisschool met een speciaal karakter'.

Klagers stellen dat de huidige grootte van de groepen van de S-school niet aansluit op de specifieke onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ook de kinderen die zijn aangemeld zonder indicatie voor speciaal onderwijs blijken allen meer zorg en aandacht nodig te hebben vanwege leer- en/of gedragsproblemen. Door de grootte van de groepen raakt het overzicht verloren, worden de leerlingen onrustig en versterken zij elkaar in hun negatieve gedrag. De school kan hierdoor niet voldoen aan de speciale leerbehoeften van de leerlingen. De ontwikkeling van de leerlingen komt daardoor in didactisch en sociaal emotioneel opzicht in het gedrang.

Een kernwaarde van het Smal experiment is de optimale ontwikkeling van kinderen te stimuleren door de leerlingen een gevoel van veiligheid en geborgenheid te geven. De ontwikkeling van de leerlingen is afhankelijk van veiligheid, rust, geborgenheid, kleine groepen, duidelijkheid, voorspelbaarheid en structuur.

De snelle groei, maar vooral de grotere groepen, zijn funest voor het pedagogisch klimaat op de S-school, terwijl de Stichting X pretendeert garant te staan voor kwalitatief goed onderwijs. De docenten van de S-school hebben alle expertise en kennis in huis en de wil om dat onderwijs te bieden. De klacht heeft dan ook uitdrukkelijk geen betrekking op de enorme inzet van het team van de S-school.

De S-school is een kleine school met een zeer grote verscheidenheid aan leerlingen. Er is sprake van een toenemende complexiteit van de zorg- en begeleidingsbehoefte. Tegelijkertijd is het zorgprofiel van de S-school steeds breder geworden.

Er ontstaan dagelijks problemen in de groepen en in de pauze. De leerlingen zijn vaak moe, overprikkeld, huilerig, druk en regelmatig somber. De toegenomen zorg- en begeleidingsvraag van de leerlingen leidt tot een verdichting van de problematiek in de groepen. In het zorgplan van mei 2010 staat dat de Stichting X graag ziet dat de S-school zich doorontwikkelt naar 'een normale basisschool met een speciaal profiel' en dat er extra financiële middelen dienen te worden vrijgemaakt om meer handen in de klas te bieden. In de klas is dat echter niet terug te zien.

Het Smal experiment zou ieder jaar geëvalueerd worden. De eerste evaluatie is in november 2011 bepaald. Er heeft ten onrechte niet eerder een evaluatie plaatsgevonden. Ten onrechte worden de ouders niet bij de evaluatie betrokken.

Klagers hebben regelmatig overleg met de school gevoerd over de groei van de school van 43 naar 75 leerlingen in twee jaar tijd en over de problemen die dat meebrengt voor de leerlingen. Dit onderwerp vormt al meer dan twee jaar een vast agendapunt voor het overleg van de medezeggenschapsraad. Ook heeft er op 23 februari 2011 een gesprek van klagers plaatsgevonden met de schooldirectie en de algemeen directeur. Het overleg heeft tot nu toe geen resultaten opgeleverd.

In het schooljaar 2011-2012 is met slechts 4 groepen gestart. Pas wanneer er 7 leerlingen meer zijn dan 75 zal er met een vijfde groep worden gewerkt. Dat houdt in dat de groepen niet kleiner, maar groter zijn geworden. Ook zijn er twee docenten vertrokken, waardoor een groep leerlingen een dag per week geen docent heeft. Een grote zorg van de ouders en de docenten is dat er geen medewerker meer beschikbaar is die als achtervang voor de leerlingen kan fungeren. Bovendien is er geen conciërge meer aanwezig. Dat alles versterkt het gevoel van onveiligheid.

De S-school moet groeien, maar er zijn steeds meer verwachtingen en eisen waaraan zij moet voldoen, met steeds minder middelen. Het takenpakket is onevenredig verdeeld over de docenten doordat een heel klein team alle taken moet vervullen. Op een dergelijke wijze is de uitvoering van het Smal experiment niet mogelijk. De leerlingen zijn de dupe van de ontwikkelingen en zij krijgen niet de zorg die nodig is.

Het oordeel van de Commissie

De Commissie acht zich bevoegd kennis te nemen van de klacht nu de Stichting X is aangesloten bij de Commissie.

Voor zover de klacht ten doel heeft dat de Commissie (beleids)besluiten van het bevoegd gezag toetst ten aanzien waarvan de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ingevolge het bepaalde in de Wet medezeggenschap op scholen inspraak heeft, stelt de Commissie vast dat de Landelijke Commissie voor Geschillen WMS of de Ondernemingskamer de daartoe bevoegde instantie is. Op grond van het bepaalde in artikel 14, derde lid, van de Wet op het primair onderwijs kan de klachtenprocedure niet in de plaats treden van een andere voorziening die voor klagers openstaat of heeft opengestaan. De Commissie verklaart de klacht dan ook niet ontvankelijk voor zover deze betrekking heeft op bestuursbesluiten ten aanzien waarvan de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad over medezeggenschapsrechten beschikt. De Commissie acht zich voor het overige bevoegd om de klacht te behandelen omdat de Stichting X is aangesloten bij de Commissie en klagers aangemerkt kunnen worden als klager in de zin van de klachtenregeling die voor de S-school.

Aangeklaagden hebben aangevoerd dat de Stichting X als voorwaarde voor het experiment heeft gesteld dat de groepsgrootte van de klassen aansluit op de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen en hun bijkomende problematieken. Hoewel de gemiddelde groepsgrootte merkbaar is gestegen van gemiddeld 16 leerlingen naar maximaal 19 leerlingen is uit nader intern onderzoek van de directie gebleken dat voldoende kan worden aangesloten op de specifieke leerbehoeften en dat de ontwikkeling van de leerlingen niet in het gedrang komt. De docenten en de Onderwijsinspectie hebben verklaard dat met de beschikbare middelen goed onderwijs kan worden gegeven. De

Commissie overweegt dat de grieven van klagers betreffende de te grote groepen en de nadelige invloed daarvan op de ontwikkeling van leerlingen met specifieke leerbehoeften geen doel treffen nu de groeps grootte niet als een op zichzelf staand kwaliteitsgegeven kan worden beschouwd. De Commissie stelt vast dat er inderdaad geen evenwichtige leerlingenverdeling tot stand is gekomen, nu het aantal leerlingen met een ontwikkelingsachterstand of -stoornis snel beduidend is gestegen. Naar de mening van de Commissie verandert dat evenwel niets aan de kernkwaliteiten van de S-school nu de schoolpopulatie als zodanig door de toestroom van vrijwel uitsluitend zorgleerlingen geen wijziging heeft ondergaan. De Commissie verklaart deze onderdelen van de klacht mitsdien ongegrond.

Aangeklaagden hebben gesteld dat het aantal 'handen' in de klas een schoolorganisatorische keuze is en dat de directie in gesprekken met de ouders heeft uitgelegd welke keuzen zij daarbij heeft gemaakt. De Commissie stelt vast dat de directie niet heeft bestreden dat de continuïteit in 'meer handen in de klas' vanwege de snelle toestroom van leerlingen op enig moment onvoldoende was. Ter oplossing daarvan heeft de Stichting X de nodige extra medewerkers, assistenten en specifieke (externe) deskundigen ingezet. Bovendien heeft de Stichting X financiële middelen vrijgemaakt voor de scholing van de leerkrachten en de begeleiding van de teamleden door het APS. De Commissie overweegt dat aangeklaagden gemotiveerd hebben gesteld dat er gedurende het grootste gedeelte van de week wel achtervang voor de opvang van leerlingen buiten de klas aanwezig is. Ter zitting hebben aangeklaagden onweersproken verklaard dat er ten aanzien van de achtervang van leerlingen ook geen verandering is opgetreden ten opzichte van de situatie die in het verleden bestond.

Naar het oordeel van de Commissie zijn de beide onderdelen van de klacht daarom ongegrond.

Klagers hebben als algemeen punt naar voren gebracht dat zij reden tot grote zorg hebben over de huidige en toekomstige kwaliteit van het onderwijs op de S-school. De Commissie beschouwt dit punt dan ook niet als een zelfstandig klachtonderdeel. De Commissie overweegt echter ter zake het volgende. Weliswaar zijn de grieven van klagers ten aanzien van de groeps grootte, de continuïteit en de achtervang op zichzelf als onvoldoende redengevend te beschouwen voor de zorg van klagers, maar de gevoelens van zorg van klagers over de toekomstige ontwikkelingen komen de Commissie als begrijpelijk voor. Immers, de S-school wil in 2014 een levensvatbare reguliere basisschool zijn, terwijl zij tot nog toe alleen maar meer zorgleerlingen aantrekt, zij het zonder indicatie van de PCL. Partijen verschillen er niet over van mening dat het om een omvangrijk en complex vernieuwingsproces gaat met vele obstakels. Een dergelijk proces vraagt om een vroegtijdig waarschuwingssysteem voor problemen en om een zorgvuldige coaching. Dat geldt temeer nu twijfelachtig is of het experiment wel haalbaar is.

Met klagers verwacht de Commissie dat er als gevolg van de complexiteit van het proces in de toekomst waarschijnlijk nog de nodige problemen zullen ontstaan. Dat vergt een behoedzaam en uiterst alert optreden van de Stichting X.

De klacht heeft ook betrekking op de communicatie. De Commissie overweegt ter zake dat namens de Stichting X naar voren is gebracht dat op de website van het bevoegd gezag informatie over het Smal experiment is geplaatst en dat de individuele ouders meerdere malen via haar Nieuwsbrief zijn geïnformeerd. Bovendien is in de scholenbrochure van de Stichting X een tekst opgenomen over het experiment op de S-school. Ter zitting is namens de Stichting X verklaard dat de S-school zich in toenemende mate is gaan inspannen om de individuele ouders te informeren over en te betrekken bij het Smal experiment. De directie heeft ter zitting verklaard dat zij zich mede naar aanleiding van het indienen van de klacht door klagers gerealiseerd heeft dat de communicatie van de school met de individuele ouders verbetering behoeft. De Commissie acht samenwerking en communicatie van de school met de individuele ouders van essentieel belang voor het welslagen van het uiterst complexe vernieuwingsproces waarvan sprake is. Uit de inhoud van de overgelegde stukken en het verhandelde ter zitting leidt de Commissie af dat de S-school gedurende de loop van het proces

heeft ingezien dat zij beter diende te communiceren met de individuele ouders. De intenties en inspanningen van de S-school te dier zake komen de Commissie thans niet als onvoldoende voor. De Commissie verklaart dit onderdeel van de klacht dan ook ongegrond.